

بسمه تعالی

عنوان مقاله

بررسی عوامل موثر برافت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده
کشاورزی دانشگاه تهران

A study on the effective factors influencing the education wastage of the junior & senior students in
agricultural faculty of Tehran
university

نگارندگان

سعید آشکار^۱ و شاپور ظریفیان^۲

۲۰۱ : به ترتیب دانشجوی سابق کارشناسی ارشد و هیات علمی گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تهران

S. Ashkar¹ and S. Zarifian²

1- M.S. Student of Agricultural Extension & Education, Tehran University

2- Assistant Professor, Faculty of Agriculture, Tehran University

بررسی عوامل موثر برافت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

خلاصه

سرمایه گذاریهای هنگفت در نظام آموزش عالی، زمانی به صرفه و قابل توجیه خواهد بود که دانشجویان از استعداد و آمادگی بر خوردار باشند تا طی مدت معین، اهداف این سرمایه گذاریها را به ثمر بنشانند. نارسایی در پرورش استعداد ها و آماده سازی جوانان برای شرکت فعال در حیطه های آموزشی پس از ورود به آن، خود را به اشکال مختلف از جمله افت تحصیلی نشان می دهد. بنابراین هدف کلی تحقیق حاضر بررسی عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۱۳۸۲ بود. این تحقیق از نوع پیمایشی و جامعه آماری آن را دانشجویان کارشناسی سال سوم و چهارم دانشکده کشاورزی تشکیل می دادند. با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای تناسبی تعداد ۱۰۰ نفر انتخاب شدند. اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه گردآوری شد. داده های این تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS10 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل همبستگی نشان داد که بین نیاز مالی دانشجو و میزان اوقات فراغت دانشجو با افت تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همچنین بین میزان علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی، وضعیت بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل، ارزش و اهمیت تحصیلات از طرف دانشجو، مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه و میزان اوقات فراغت دانشجو با افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. نتیجه حاصل از مقایسه میانگینها تفاوت معنی داری را بین نوع دیپلم و افت تحصیلی دانشجویان نشان داد. با استفاده از رگرسیون گام به گام متغیرهای میزان اوقات فراغت، میزان ارزش و اهمیت تحصیلات از دید دانشجو، تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجو توسط اساتید، تلاش برای جلب مشارکت دانشجو توسط استاد و میزان رضایت دانشجو از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی طی پنج گام وارد معادله رگرسیون شده اند که در مجموع ۵۰٪ از تغییرات متغیر وابسته افت تحصیلی را تبیین کردند.

واژه های کلیدی: افت تحصیلی، دانشجو، عوامل آموزشی، عوامل اقتصادی و عوامل اجتماعی

مقدمه

آنچه در نظر صاحب‌نظران تعلیم و تربیت تا زمان حاضر مورد قبول واقع شده این نکته است که آموزش عالی سرمایه‌گذاری دراز مدت است که با سایر نهادهای اجتماعی جامعه ارتباط متقابل دارد. از جمله مسائلی که آموزش عالی ایران با آن رو به رو است افت تحصیلی دانشجویان می‌باشد. بی‌انگیزه بودن نسبت به تحصیل، گذشته از افت تحصیلی و اتلاف منابع مادی، منجر به ناامیدی و دل‌سردی دانشجویان شده و زمینه را برای ایجاد مشکلات روحی و انحرافات اجتماعی فراهم می‌کند (نیکخواه‌فر، ۱۳۸۱).

نیروی انسانی متخصص و کارآ سرمایه ارزشمندی برای توسعه کشاورزی کشور است. تامین این سرمایه‌گرانبها از مسئولیت‌های عمده نظام آموزش عالی است. برای این مهم باید چنان برنامه‌ریزی کرد که جمعی مشتاق و با نشاط در این راستا قدم برداشته، و با امید توفیق خدمت، توشه لازم از علم و تجربه اندوخته، و با سایر دست‌اندرکاران عرصه تولیدات کشاورزی و خدمات وابسته همگام گردند (مطیعی، ۱۳۸۰).

بدیهی است سرمایه‌گذاریهای هنگفت در نظام آموزش عالی، زمانی به صرفه و قابل توجه خواهد بود که دانشجویان از استعداد و آمادگی برخوردار باشند تا طی مدت معین اهداف این سرمایه‌گذاریها را به ثمر بنشانند. نارسایی در پرورش استعدادها و آماده‌سازی جوانان برای شرکت فعال در حیطه‌های آموزشی پس از ورود به آن، خود را به اشکال مختلف از جمله افت یا شکست تحصیلی نشان می‌دهد (گلشنی، ۱۳۸۰).

هر ساله به منظور انتخاب افراد برگزیده برای ادامه تحصیل در مراکز آموزش عالی توسط سازمان سنجش آموزش کشور آزمون سراسری برگزار می‌گردد، تا مستعدترین افراد انتخاب شوند. آمار نشان می‌دهد که در سال تحصیلی ۱۳۸۰، تعداد ۱۵۹۳۴۸۹ نفر در چهار گروه آزمایشی علوم ریاضی، علوم تجربی، علوم انسانی و هنر و زبان، داوطلب شرکت در آزمون سراسری بوده‌اند که از این تعداد ۱۷۰۰۰۰ نفر انتخاب شده‌اند.

آمار بالا بیانگر روند روز افزون تقاضای جوانان و دیگر گروه‌های مردم برای ورود به مؤسسات و دانشگاه‌های آموزش عالی است. در کنار این نیاز، کاملاً ضروری است که توسعه دانشگاهها و افزایش کیفیت آموزش کشور از جنبه‌های گوناگون، از جمله برنامه‌ریزی، می‌بایست مد نظر قرار گیرد (نور شاهی، ۱۳۷۵).

ضروری است با توجه به محدودیت پذیرش دانشجو در دانشگاهها از بروز افت تحصیلی در دانشجویان با شناخت علل و بر طرف کردن آن تا حد امکان زمینه حداکثر بهره‌وری سرمایه‌گذاری در نظام آموزشی عالی کشاورزی فراهم گردد.

افت تحصیلی چه به صورت کاهش معدل، عدم ثبت نام در رشته پذیرفته شده، ترک تحصیل و اخراج و چه به صورت توقف بیش از حد مجاز در نظام (مشروطی و کسر واحد) زیانهای اقتصادی و غیر اقتصادی بعضاً جبران‌ناپذیری را به بار می‌آورد.

افت تحصیلی علاوه بر آثار سوء اقتصادی و آموزشی، آثار روانی و اجتماعی زیانباری نیز برای دانشجویان، مسئولان و کادر آموزشی به دنبال خواهد داشت، از آن جمله: کاهش انگیزه، تضعیف روحیه، کاهش اعتماد به نفس، خود کم‌بینی، احساس شکست و ناامیدی، بدبینی و ... (جلال زاده، ۱۳۷۶).

هدف کلی از انجام این تحقیق بررسی عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران می‌باشد که برای رسیدن به آن اهداف اختصاصی همچون شناسایی شاخص‌های افت تحصیلی، بررسی وضعیت افت تحصیلی دانشجویان، تعیین تأثیر عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل

آموزشی و ویژگیهای فردی دانشجویان بر افت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی مورد بررسی قرار گرفته است.

افت تحصیلی، یکی از شاخصهای عملکرد دانشگاهها و مؤسسات آموزشی است. رقمهای بالای افت تحصیلی دانشجویان نمایانگر اتلاف سرمایه است.

نتیجه تحقیق خیری (۱۳۶۵) نشان می دهد که میزان تحصیل والدین تاثیر به سزایی در موفقیت تحصیلی فرزندان دارد، و ظریفیان (۱۳۶۹) معدل دوره راهنمایی، روش یادگیری، محل تحصیل، هدف برای دوران بعد از فارغ التحصیلی، سابقه کار در امر کشاورزی، محل تولد از نظر شهر یا روستا، مشوق تحصیل در رشته، محل تحصیل و شغل والدین را از جمله عواملی می داند که در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستانهای کشاورزی موثر می باشد.

دباغ (۱۳۷۳) در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که بین پاره‌ای عوامل اقتصادی، مثل سطح درآمد خانواده، نوع مسکن، اشتغال به کار دانشجویان و ... پاره‌ای عوامل اجتماعی، مانند چگونگی گذران اوقات فراغت، بازار کار، انتخاب رشته بر اساس اصرار والدین و با مسئولیت اجتماعی و ... با افت تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد.

نتایج پژوهش شمس (۱۳۷۴) حاکی از آن بود که بین دو گروه دانشجویان مشروطی و بدون مشروطی تفاوت معنی داری از لحاظ متغیرهای دموگرافیک و شخصیتی وجود داشت. همچنین، موید ارتباط طیف وسیعی از متغیرهای دموگرافیک (از قبیل سن، جنس، بومی و غیر بومی بودن، نوع محل سکونت) و وضعیت اقتصادی و روانشناختی و شخصیتی (مثل افسردگی، خستگی عصبی و روانی، علاقه‌مندی به رشته، احساس کنترل داشتن یا نداشتن) با رفتار تحصیلی ناموفق دانشجویان بود.

شدت و وسعت علائق، فکر، انگیزه ها و ارزشهای هر انسان نشان دهنده جنبه مهمی از شخصیت وی است. این خصوصیات بطور قابل ملاحظه ای روش های تطبیق دادن شغلی و تحصیلی هر فرد را تحت شعاع قرار می دهند و همچنین تاثیرات غیر قابل انکاری بر روی روابط با دیگران و سایر جنبه های مهم زندگی او دارند، به طور کلی عامل جنسیت، اقتصادی و اجتماعی روی علائق و پیشرفت تحصیلی اثر می گذارند و با یکدیگر در ارتباطند، کسانی که بیشترین مقدار علاقه را دارند بیشترین میزان پیشرفت تحصیلی را دارند (یوسف نژادیان، ۱۳۷۵).

کیانی پیکانی (۱۳۷۶) از تحقیق خود به این نتیجه رسید که بین مشکلات خانوادگی، عدم آشنایی خانواده با مشکلات تحصیلی دانشجویان، عدم آشنایی استادان با شیوه‌های مختلف ارزشیابی و یادگیری، عدم انطباق دروس یا اهداف شخصی، اشتغال به کار در حین تحصیل و کاهش انگیزه مطالعه، رابطه معنی داری وجود دارد.

نایت (۱۹۹۴) در یک بررسی در زمینه طول دوره کارشناسی به این نتیجه رسید که طولانی شدن طول دوره کارشناسی به عواملی چون اخذ واحدهای بیشتر، نمرات سال اول، نمرات آزمون استعداد تحصیلی، تعداد واحدهای افتاده، میانگین نمرات دبیرستان و سن پذیرش در دانشگاه مرتبط است.

مک کراسکی (۱۹۹۷) در مطالعه طولی چهارساله‌ای درباره تاثیر اضطراب بر موفقیت تحصیلی دانشجویان بیان می کند که تحقیقات انجام شده در مورد عوامل موثر بر ماندگاری و موفقیت تحصیلی دانشجویان دو عامل اساسی را مطرح می کنند. از عامل اول تحت عنوان "موفقیت تحصیلی" یاد می شود که حاکی از توانایی ذهنی، تجربه و رفتار دانشجویی (برای مثال: حضور در کلاسها، برنامه ریزی مناسب دروس و انجام به موقع وظایف و تکالیف) است. عامل دوم "موفقیت در روابط بین فردی" است که مهارتهای ارتباطی و اجتماعی دانشجویان را در بر می گیرد. این عامل به همراه موفقیت هایی که در دانشگاه حاصل می گردند، باعث تداوم روند موفقیت فرد در دانشگاه می شود.

روداک (۱۹۹۹) در تحقیقی با عنوان نگاهی به ورای نظریه های تعاملی افت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه تگزاس دریافت که درصد بالایی از ترک تحصیل کنندگان دانشگاه، دارای معدل زیر ۱۲ بوده و علاوه بر آن، مشکلات سازگاری با قوانین دانشگاه و نیز مشکلات شخصی و جسمی داشته اند. بدیهی است زمانی دانشجویان با کیفیت مطلوب فارغ التحصیل می گردند که به تمایلات، علایق و انگیزه ها، محدودیتها، مشکلات و سایر عوامل موثر که به صورت محرکهایی رفتارهای آنان را جهت می دهد، توجه کافی گردد.

آنتلی هیویی پژوهشی، با عنوان ساخت مدل پیش بینی کننده افت تحصیلی برای دانشجویان سال اول را در سال ۱۹۹۹ انجام داد، نتایج تحقیق نشان داد که نمرات امتحان ورودی، خوابگاهی بودن و دانشجوی غیر متعارف بودن، شاخص ترین متغیرهای پیش بینی کننده افت تحصیلی اند.

مارتین سندلر در سال ۱۹۹۹ در پژوهشی با عنوان "مدلی ساختاری از موجودیت، موقعیت مالی، رفتار و رشد حرفه ای دانشجو" بر روی ۴۹۶ دانشجو به این نتیجه رسید که از میان متغیرهایی مانند شخصیت کارآمد و مستقل، تشویق خانواده، میزان فشار ادراک شده، مشکلات مالی، انسجام تحصیلی دانشگاهی و انسجام اجتماعی، انگیزه و علاقه به ادامه تحصیل، متغیرهای شخصیت کارآمد و مستقل، انسجام تحصیلی و اجتماعی، بیشترین تاثیر را بر قصد ادامه تحصیل و ماندگاری در دانشگاه دارند.

پیل (۱۹۹۹) در مطالعات خود در دانشگاه موتاش استرالیا عوامل زیر را در افت تحصیلی موثر می داند: اختلاف میان شیوه های یادگیری در دبیرستان و دانشگاه، فقدان اهداف قابل دسترس و فوری برای دانشجویان که موفقیت بزرگ ورود به دانشگاه را کسب کرده اند، داشتن اهداف بلند مدت و غیر قابل دسترس به کاهش انگیزه منجر می گردد، ناتوانی دانشجویان در تبدیل و تغییر مهارت ها و شیوه های مطالعه دبیرستان به شیوه های مطالعه دانشگاهی.

مواد و روشها

تحقیق حاضر یک تحقیق توصیفی-همبستگی است که به منظور بررسی عوامل موثر برافت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران صورت گرفته است. متغیروابسته این تحقیق افت تحصیلی بود از اختلاف میانگین معدل چهار ترم اول هر دانشجو با معدل دیپلم .

ابزار تحقیق پرسشنامه ای حاوی ۴ بخش (مشخصات فردی، عوامل آموزشی، عوامل اقتصادی و عوامل اجتماعی) بود. اعتبار (محتوای) پرسشنامه تدوین شده با نظر خواهی از استاتید گروه ترویج تایید شد. پایایی ابزار تحقیق با روش آزمون مقدماتی با تعداد ۳۰ نفر دانشجو و محاسبه آلفای کرونباخ با استفاده از برنامه SPSS انجام شد. آلفای محاسبه شده برای عوامل آموزشی و عوامل اجتماعی به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۷۸ به دست آمد که مبین اعتبار مناسب ابزار برای دستیابی به داده ها بود.

جامعه آماری تحقیق شامل ۴۱۸ نفر از دانشجویان سال سوم و چهارم دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران که در سال ۸۱-۸۲ است که حداقل چهار نیمسال تحصیلی را گذرانده بودند که به روش نمونه گیری طبقه ای تناسبی از هر گروه آموزشی ۱۰ نفر به طور تصادفی انتخاب شد و در کل حجم نمونه این تحقیق را ۱۰۰ نفر از دانشجویان کارشناسی دانشکده کشاورزی که تقریباً ۲۰ درصد دانشجویان هر گروه را شامل بود تشکیل دادند. برای تحلیل داده ها متناسب با مقیاس متغیرهای تحقیق از روش های آماری پارامتری و ناپارامتری استفاده شد. پیش از انجام تحلیل های آماری نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون های پارامتری بررسی و تایید گردید

یافته ها و بحث

بر اساس اطلاعات بدست آمده از ۷۶ پرسشنامه تکمیل شده نشان داد که در میان دانشجویان بیشترین درصد فراوانی به گروه سنی ۲۲ سال (۴۰/۸ درصد) و کمترین درصد فراوانی به گروه سنی ۲۴ سال (۵/۳ درصد) تعلق داشت، ترکیب سنی جامعه مورد مطالعه (دانشجویان) دارای میانگین ۲۲ سال بود. وضعیت توزیع فراوانی دانشجویان بر حسب جنس نشان داد که حدود ۵۱/۳ درصد دانشجویان پسر و ۴۸/۷ درصد دختر بودند، ۱۰/۵ درصد دانشجویان گرایش ریاضی و ۸۹/۵ درصد از آنها با گرایش تجربی بودند. داده نشان داد که به ترتیب ۴۶/۱ درصد دانشجویان (۳۵ نفر) پدرشان زیر دیپلم، ۳۰/۳ درصد دیپلم، ۱/۳ درصد فوق دیپلم، ۱۳/۲ درصد لیسانس و ۵/۳ درصد فوق لیسانس و بالاتر هستند، اطلاعات حاصله نشان داد که ۴۳/۴ درصد از دانشجویان تحصیلات مادرشان در حد زیر دیپلم و ۳۴/۲ درصد دارای مدرک دیپلم، و حدود ۱۵ درصد لیسانس و بالاتر بودند.

اطلاعات پاسخگویان نشان داد که به ترتیب ۴۴/۷ درصد دانشجویان تنها دانشجوی خانواده بودند، ۲۸/۹ درصد تنها ۱ نفر به غیر خودشان دانشجوی در خانواده دارند و ۱۵/۹ درصد به غیر خودشان ۲ نفر در خانواده دانشجوی دارند که بیشترین درصد فراوانی مربوط به خانواده هایی بود که تنها یک دانشجوی در خانواده دارند.

داده های جدول (۱) نشان داد که معدل دیپلم ۱۴/۵ درصد دانشجویان کمتر از ۱۵، ۳۸/۲ درصد بین ۱۷-۱۵ و ۴۷/۴ درصد بیش از ۱۷ بود که بیشترین درصد فراوانی مربوط به دانشجویانی بود که معدل دیپلمشان بیش از ۱۷ بود.

جدول (۱): توزیع فراوانی بر حسب معدل دیپلم

معدل	فراوانی	درصد
کمتر از ۱۵	۱۱	۱۴/۵
۱۵-۱۷	۲۹	۳۸/۲
بیش از ۱۷	۳۶	۴۷/۴
کل	۷۶	۱۰۰

داده های جدول (۲) نشان داد که میانگین معدل چهار ترم ۲/۶ درصد دانشجویان کمتر از ۱۲، حدود ۷۳ درصد بین ۱۲-۱۵ و ۲۳/۷ درصد بیش از ۱۵ بود که بیشترین درصد فراوانی مربوط به دانشجویانی بود که میانگین معدلشان بین ۱۲-۱۵ بود.

جدول (۲): توزیع فراوانی بر حسب معدل دانشگاهی

معدل	فراوانی	درصد
کمتر از ۱۲	۲	۲/۶
۱۲-۱۵	۵۶	۷۳/۷
بیش از ۱۵	۱۸	۲۳/۷
کل	۷۶	۱۰۰

میانگین: ۱۴/۳۱ انحراف معیار: ۱/۲۹ کمترین: ۱۰/۶۱ بیشترین: ۱۷/۷۷

- بر طبق داده های جدول (۳) توزیع فراوانی گویه های عوامل آموزشی به ترتیب به صورت ذیل بود.
- * **علاقه به رشته تحصیلی:** بیشترین فراوانی (۲۷ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که به رشته تحصیلی خود در حد زیاد علاقه دارند.
- * **آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل:** بیشترین فراوانی (۲۶ نفر) مربوط به دانشجویانی است که از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل آگاهی در حد متوسط داشتند.
- * **آگاهی از محتوای درسی رشته قبل از شروع به تحصیل:** بیشترین فراوانی (۲۵ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که از محتوای درسی رشته قبل از شروع به تحصیل آگاهی در حد زیاد داشتند.
- * **میزان آشنایی با آئین نامه های آموزشی دانشگاه:** بیشترین فراوانی (۳۱ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که با آئین نامه های آموزشی دانشگاه آشنایی در حد متوسط داشتند.
- * **میزان تطبیق محتوای دروس با نیازهای بازار کار:** بیشترین فراوانی (۲۵ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان تطبیق محتوای دروس با نیازهای بازار کار را در حد متوسط داشتند.
- * **میزان رضایت از برخورد اساتید دروس تخصصی:** بیشترین فراوانی (۲۲ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان رضایت از برخورد اساتید دروس تخصصی را در حد کم داشتند.
- * **میزان رضایت از برخورد اساتید دروس عمومی:** بیشترین فراوانی (۳۳ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان رضایت از برخورد اساتید دروس عمومی را در حد متوسط داشتند.
- * **میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس عمومی:** بیشترین فراوانی (۳۲ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس عمومی را در حد زیاد داشتند.
- * **میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس تخصصی:** بیشترین فراوانی (۲۶ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس تخصصی را در حد متوسط داشتند.
- * **وضعیت بازار کار رشته تحصیلی در حال حاضر:** بر بیشترین فراوانی (۳۰ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که وضعیت بازار کار رشته تحصیلی در حال حاضر در حد مناسب می دانند.
- * **میزان رضایت از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی:** بیشترین فراوانی (۲۴ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که در حد متوسط از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی رضایت داشتند.
- * **میزان رضایت از نحوه ارزشیابی اساتید دروس تخصصی:** بیشترین فراوانی (۲۷ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که از نحوه ارزشیابی اساتید دروس تخصصی در حد کم رضایت داشتند.
- * **توانایی اساتید در ارائه مطالب به دانشجویان:** بیشترین فراوانی (۴۶ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که توانایی اساتید در ارائه مطالب به دانشجویان را در حد خیلی کم می دانند.
- * **تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان توسط اساتید:** بیشترین فراوانی (۲۹ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجویان توسط اساتید را در حد زیاد می دانند.
- * **میزان جلب مشارکت دانشجویان در فعالیتهای کلاسی توسط اساتید:** بیشترین فراوانی (۳۲ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان جلب مشارکت دانشجویان در فعالیتهای کلاسی توسط اساتید را در حد زیاد می دانند.

* توجه اساتید به تفاوت‌های فردی در بین دانشجویان: بیشترین فراوانی (۳۹ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که توجه اساتید به تفاوت‌های فردی در بین دانشجویان را در حد زیاد ارزیابی کردند.

* فضای تحصیل از نظر تهویه، نور و...: بیشترین فراوانی (۲۶ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که کیفیت فضای تحصیل را در حد متوسط ارزیابی کردند.

جدول (۳): توزیع فراوانی مربوط به گویه های عوامل آموزشی

خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		گویه
فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۲	۲/۶	۲۷	۳۵/۵	۲۱	۲۷/۶	۱۸	۲۳/۷	۸	۱۰/۵	علاقه به رشته تحصیلی
۶	۷/۹	۲۳	۳۰/۳	۲۶	۳۴/۲	۱۴	۱۸/۴	۷	۹/۲	آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل
۱	۱/۳	۲۵	۳۲/۹	۲۴	۳۱/۶	۱۸	۲۳/۷	۸	۱۰/۵	آگاهی از محتوای درسی رشته قبل از شروع به تحصیل
۷	۹/۲	۲۰	۲۶/۳	۳۱	۴۰/۸	۱۱	۱۴/۵	۷	۹/۲	میزان آشنایی با آئین نامه های آموزشی دانشگاه
۲	۲/۶	۹	۱۱/۸	۲۵	۳۲/۹	۲۳	۳۰/۳	۱۷	۲۲/۴	میزان تطبیق محتوای دروس با نیازهای بازار کار
۳	۳/۹	۱۲	۱۵/۸	۲۰	۲۶/۳	۲۲	۲۸/۹	۱۹	۲۵	میزان رضایت از برخورد اساتید دروس تخصصی
۱۱	۱۴/۵	۲۶	۳۴/۲	۳۱	۴۰/۸	۴	۵/۳	۴	۵/۳	میزان رضایت از برخورد اساتید دروس عمومی
۸	۱۰/۵	۳۲	۴۲/۱	۲۱	۲۷/۶	۱۴	۱۸/۴	۱	۱/۳	میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس عمومی
۱۲	۱۵/۸	۱۴	۱۸/۴	۲۶	۳۴/۲	۱۷	۲۲/۴	۷	۹/۲	میزان سطح دانش و کارایی علمی اساتید دروس تخصصی
۳	۳/۹	۱۸	۲۳/۷	۳۰	۳۹/۵	۱۱	۱۴/۵	۱۳	۱۷/۱	وضعیت بازار کار رشته تحصیلی در حال حاضر
۶	۷/۹	۲۱	۲۷/۶	۲۸	۳۶/۸	۱۰	۱۳/۲	۱۱	۱۴/۵	روش تدریس اساتید دروس عمومی
۴	۵/۳	۱۷	۲۲/۴	۲۵	۳۲/۹	۱۷	۲۲/۴	۱۲	۱۵/۸	روش تدریس اساتید دروس تخصصی
۳	۳/۹	۱۸	۲۳/۷	۲۴	۳۱/۶	۲۰	۲۶/۳	۱۰	۱۳/۲	میزان رضایت از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی
۱	۱/۳	۹	۱۱/۸	۱۶	۲۱/۱	۲۷	۳۵/۵	۲۳	۳۰/۳	میزان رضایت از نحوه ارزشیابی اساتید دروس تخصصی
۱	۱/۳	۶	۷/۹	۱۱	۱۴/۵	۱۲	۱۵/۸	۴۶	۶۰/۵	توانایی اساتید در ارائه مطالب به دانشجویان
۱۶	۲۱/۱	۲۹	۳۸/۲	۱۸	۲۳/۷	۱۱	۱۴/۵	۲	۲/۶	تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجو توسط اساتید
۲۵	۳۲/۹	۳۲	۴۲/۱	۱۳	۱۷/۱	۵	۶/۶	۱	۱/۳	میزان جلب مشارکت دانشجو در فعالیتهای کلاسی
۲۳	۳۰/۳	۳۹	۵۱/۳	۱۰	۱۳/۲	-	-	۴	۵/۳	توجه اساتید به تفاوت‌های فردی در بین دانشجویان
۲	۲/۶	۱۴	۱۸/۴	۲۶	۳۴/۲	۲۲	۲۸/۹	۱۲	۱۵/۸	فضای تحصیل از نظر تهویه، نور و...

* درصد بدون پاسخ ها در جدول نیامده است.

بر طبق داده های جدول (۴) توزیع فراوانی گویه های عوامل اقتصادی به ترتیب زیر بود:

* **سطح درآمد ماهیانه خانواده:** بیشترین فراوانی (۴۵ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که سطح درآمد ماهیانه خانواده خود را در حد (۱۵۰۰۰۰-۲۰۰۰۰۰ هزار تومان) اعلام کردند.

* **نیاز مالی ماهانه دانشجویان:** بیشترین فراوانی (۴۵ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که نیاز مالی ماهانه خود را در حد (۱۵۰۰۰-۲۰۰۰۰ هزار تومان) اعلام کردند.

* **وام کمک هزینه تحصیلی:** بیشترین فراوانی (۱۷ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که برای وام کمک هزینه تحصیلی را در حد خیلی کم می دانستند.

جدول (۴): توزیع فراوانی مربوط به گویه های عوامل اقتصادی

گویه	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
سطح درآمد ماهیانه خانواده	۴	۵/۳	۶	۷/۹	۹	۱۱/۸	۳۵	۴۶/۱	۱۹	۲۵
نیاز مالی ماهانه دانشجویان	۱۰	۱۰	۵	۵	۱۱	۱۱	۴۵	۴۵	۲۳	۲۳
وام کمک هزینه تحصیلی	۱۰	۱۳/۲	۸	۱۰/۵	۱۵	۱۹/۷	۱۶	۲۱/۱	۱۷	۲۲/۴

* درصد بدون پاسخ ها در جدول نیامده است.

بر طبق داده های جدول (۵) توزیع فراوانی گویه های عوامل اجتماعی به ترتیب به صورت ذیل بود.

* **ارزش و اهمیت اندازه برای تحصیلات از طرف دانشجویان:** بیشترین فراوانی (۳۳ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که ارزش و اهمیت زیادی برای تحصیل قایل بودند.

* **ارزش و اهمیت اندازه برای تحصیلات از طرف جامعه:** بیشترین فراوانی (۲۸ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که معتقد بودند تحصیلات از ارزش و اهمیتی در حد متوسط در جامعه برخوردار است.

* **تمایل به ادامه تحصیل:** بیشترین فراوانی (۲۶ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که در حد متوسط تمایل به ادامه تحصیل داشتند.

* **کار کردن در رشته در آینده:** بیشترین فراوانی (۲۷ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که تصمیم داشتند پس از فارغ التحصیل شدن در رشته تحصیلی شان اشتغال داشته باشند.

* **میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه:** بیشترین فراوانی (۲۷ نفر) مربوط به دانشجویانی است که میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه را در حد متوسط می دانند.

* **میزان رابطه عاطفی دانشجو با پدر و مادر:** بیشترین فراوانی (۲۷ نفر) مربوط به دانشجویانی است که میزان رابطه عاطفی دانشجو با پدر و مادر را در حد زیاد می دانند.

* **میزان مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه دانشجویی:** بیشترین فراوانی (۲۸ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که در حد زیاد در فعالیتهای فوق برنامه دانشجویی مشارکت داشتند.

* **میزان اوقات فراغت:** بیشترین فراوانی (۲۲ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که میزان اوقات فراغت خود را در حد کم می دانستند.

* **میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراغت:** بیشترین فراوانی (۲۴ نفر) مربوط به دانشجویانی بود که خیلی کم برای استفاده از اوقات فراغت برنامه ریزی می کردند.

جدول (۵): توزیع فراوانی مربوط به گویه های عوامل اجتماعی

خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		گویه
فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۱۱	۱۴/۵	۳۳	۴۳/۴	۲۰	۲۶/۳	۹	۱۱/۸	۳	۳/۹	ارزش و اهمیت اندازه برای تحصیلات از طرف دانشجو
۷	۹/۲	۱۷	۲۲/۴	۲۸	۳۶/۸	۱۸	۲۳/۷	۶	۷/۹	ارزش و اهمیت اندازه برای تحصیلات از طرف جامعه
۱۶	۲۱/۱	۲۴	۳۱/۶	۲۶	۳۴/۲	۵	۶/۶	۵	۶/۶	تمایل به ادامه تحصیل
۲۷	۳۵/۵	۲۰	۲۶/۳	۱۷	۲۲/۴	۱۰	۱۳/۲	۲	۲/۶	کار کردن در رشته در آینده
۸	۱۰/۵	۲۰	۲۶/۳	۲۷	۳۵/۵	۱۲	۱۵/۸	۸	۱۰/۵	میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه
۶	۷/۹	۱۸	۲۳/۷	۳۱	۴۰/۸	۱۱	۱۴/۵	۱۰	۱۳/۲	دید خانواده نسبت به تحصیل
۱۴	۱۸/۴	۲۷	۳۵/۵	۱۵	۱۹/۷	۱۶	۲۱/۱	۴	۵/۳	میزان رابطه عاطفی دانشجو با پدر و مادر
۶	۷/۹	۲۰	۲۶/۳	۲۶	۳۴/۲	۱۵	۱۹/۷	۶	۹/۷	جایگاه اجتماعی تحصیل
۴	۵/۳	۱۶	۲۱/۱	۱۳	۱۷/۱	۱۸	۲۳/۷	۲۴	۳۱/۶	میزان مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه دانشجویی
۵	۶/۶	۲۸	۳۶/۸	۱۸	۲۳/۷	۱۵	۱۹/۷	۱۰	۱۳/۲	میزان اوقات فراغت
۴	۵/۳	۱۲	۱۵/۸	۱۹	۲۵	۲۲	۲۸/۹	۱۹	۲۵	میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراغت

* درصد بدون پاسخ ها در جدول نیامده است.

ضریب همبستگی پیرسون برای مقیاس های فاصله ای و نسبتی و ضریب همبستگی اسپیرمن برای مقیاس ترتیبی استفاده شده است و نتایج آن در جدول (۶) ارائه شده است.

جدول (۶): نتایج حاصل از همبستگی عوامل آموزشی، اقتصادی و اجتماعی باافت تحصیلی

متغیر مستقل	مقیاس	ضریب همبستگی
علاقه به رشته تحصیلی	رتبه ای	۰/۲۷۹*
آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل	رتبه ای	۰/۲۷۵*
آگاهی از محتوای رشته قبل از شروع به تحصیل	رتبه ای	۰/۲۱۵
میزان آشنایی با آئین نامه های آموزشی دانشگاه	رتبه ای	۰/۰۸۰
میزان تطبیق محتوای دروس با نیازهای بازار کار	رتبه ای	۰/۲۲۵
رضایت از برخورد اساتید دروس تخصصی	رتبه ای	۰/۱۸۹
میزان رضایت از برخورد اساتید دروس عمومی	رتبه ای	۰/۱۷۷
سطح علمی اساتید دروس عمومی	رتبه ای	۰/۰۸۴
سطح علمی اساتید دروس تخصصی	رتبه ای	۰/۱۰۶
وضعیت بازار کار رشته تحصیلی	رتبه ای	۰/۱۸۱
روش تدریس اساتید دروس عمومی	رتبه ای	۰/۰۱۷
روش تدریس اساتید دروس تخصصی	رتبه ای	۰/۰۸۳
میزان رضایت از ارزشیابی اساتید دروس عمومی	رتبه ای	۰/۰۱۳
میزان رضایت از ارزشیابی اساتید دروس تخصصی	رتبه ای	۰/۰۳۱
توانایی اساتید در ارائه مطالب به دانشجویان	رتبه ای	۰/۰۳۵
ایجاد انگیزه یاد گیری در دانشجو توسط اساتید	رتبه ای	۰/۱۸۲
میزان جلب مشارکت دانشجو در فعالیتهای کلاسی	رتبه ای	۰/۱۱۹
توجه اساتید به تفاوت های فردی در بین دانشجویان	رتبه ای	۰/۰۸۷
فضای تحصیل از نظر تهویه، نور و...	رتبه ای	۰/۱۵۷
سطح درآمد ماهیانه خانواده	رتبه ای	۰/۰۴۱
نیاز مالی ماهانه دانشجو	رتبه ای	۰/۲۴۷*
وام کمک هزینه تحصیلی	رتبه ای	۰/۱۴۵
ارزش و اهمیت برای تحصیلات از طرف دانشجو	رتبه ای	۰/۳۰۵**
ارزش و اهمیت برای تحصیلات از طرف جامعه	رتبه ای	۰/۰۹۶
تمایل به ادامه تحصیل	رتبه ای	۰/۰۹۴
کار کردن در رشته در آینده	رتبه ای	۰/۱۰۴
میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه	رتبه ای	۰/۲۳۳*
دید خانواده نسبت به تحصیل	رتبه ای	۰/۰۹۰
میزان رابطه عاطفی دانشجو با پدر و مادر	رتبه ای	۰/۱۵۲
جایگاه اجتماعی تحصیل	رتبه ای	۰/۰۸۱
میزان مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه دانشجویی	رتبه ای	۰/۰۵۸
میزان اوقات فراقت	رتبه ای	۰/۲۷۴*
میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراقت	رتبه ای	۰/۳۲۲**
سن	نسبتی	۰/۰۴۸
تحصیلات پدر	رتبه ای	۰/۱۰۰
تحصیلات مادر	رتبه ای	۰/۰۳۸
تعداد فرزندان خانواده	نسبتی	۰/۰۹۳
تعداد دانشجو در خانواده	نسبتی	۰/۰۱۶
تعداد محصل در خانواده	نسبتی	۰/۰۷۲

* و ** به ترتیب معنی داری در سطح اطمینان ۵ و یک درصد

بنابراین می توان نتایج حاصل از آزمون فرضیه های همبستگی را به صورت زیر بیان داشت:

۱- علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی و میزان افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی بیشتر باشد افت تحصیلی کاهش پیدا می کند این نتیجه با مطالعات بهمن پور (۱۳۷۳)، شمس (۱۳۷۴) و نژادیان (۱۳۷۵) انطباق داشت.

۲- آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل و میزان افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه آگاهی از بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل بیشتر باشد میزان افت تحصیلی کاهش می یابد این نتیجه با مطالعه دباغ (۱۳۷۳) انطباق داشت.

۳- نیاز مالی ماهانه دانشجو: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین نیاز مالی ماهانه دانشجو و میزان افت تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه نیاز مالی ماهانه دانشجو بالا باشد میزان افت تحصیلی هم بالا می رود این نتیجه با مطالعات دباغ (۱۳۷۳)، شمس (۱۳۷۴)، عسگریان (۱۳۷۶) و سندلر (۱۹۹۹) انطباق داشت.

۴- ارزش و اهمیت برای تحصیلات از طرف دانشجو: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین ارزش و اهمیت برای تحصیلات از طرف دانشجو و میزان افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه ارزش و اهمیت برای تحصیلات از طرف دانشجو بالا برود میزان افت تحصیلی کاهش می یابد این نتیجه با مطالعات شمس (۱۳۷۴)، نژادیان (۱۳۷۵) و سندلر (۱۹۹۹) انطباق داشت.

۵- میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین میزان مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه و میزان افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه محیط خوابگاه برای مطالعه مناسب تر باشد میزان افت تحصیلی کاهش می یابد این نتیجه با مطالعات دباغ (۱۳۷۳)، شمس (۱۳۷۴)، عسگریان (۱۳۷۶) و هیویی (۱۹۹۹) انطباق داشت.

۶- اوقات فراغت دانشجو: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین میزان اوقات فراغت دانشجو و میزان افت تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه میزان اوقات فراغت دانشجو بالا برود افت تحصیلی هم بالا می رود این نتیجه با مطالعات دباغ (۱۳۷۳) و عسگریان (۱۳۷۶) انطباق داشت.

۷- میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراغت برای دانشجو: نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراغت برای دانشجو و میزان افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد بدین معنی است که هر چه میزان برنامه ریزی برای گذران اوقات فراغت برای دانشجو بالا برود افت تحصیلی کاهش می یابد این نتیجه با مطالعات دباغ (۱۳۷۳) و عسگریان (۱۳۷۶) انطباق داشت.

نتایج حاصل از بررسی اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ارائه شده نشان داد که نوع دیپلم در سطح ۰/۰۵ معنی دار شده است، بهر حال طبق یافته ارائه شده می توان با ۹۵ درصد اطمینان بیان داشت که تفاوت معنی داری در افت تحصیلی بر اساس نوع دیپلم وجود دارد این نتیجه با مطالعه پور کاظمی (۱۳۷۶) انطباق دارد.

برای بررسی میزان وابستگی متغیر افت تحصیلی به اثرات متغیر های مستقل از رگرسیون چند متغیره به روش گام به گام استفاده شد و اثرات معنی داری داشتند. در این پژوهش، برای پیش بینی اثرات متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته افت تحصیلی دانشجویان از رگرسیون چند متغیری به روش گام به گام استفاده شد و در مجموع در طی ۵ مرحله اثرات ۵ متغیر مستقل میزان اوقات فراقت، میزان ارزش و اهمیت تحصیلات از دید دانشجو، تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجو توسط اساتید، تلاش برای جلب مشارکت دانشجو توسط استاد، میزان رضایت دانشجو از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی معنی دار شدند که حدود ۵۰ درصد تغییرات متغیر وابسته را پیش بینی می کند و ضریب رگرسیون مرکب ۰/۷ بود. از آنجا که ضریب تعیین قدرت پیشگویی معادله رگرسیون را بیان می دارد، مقدار عددی ضریب تعیین بیانگر آن بود که حدود ۵۰ درصد از تغییرات افت تحصیلی دانشجویان ناشی از این ۵ متغیر بوده و ۵۰ درصد از تغییرات دیگر مربوط به سایر متغیر ها بود که در اینجا بررسی نشده اند.

با توجه به توضیحات ارائه شده و نیز یافته های ارائه شده در جداول معادله خطی حاصل از تحلیل رگرسیون انجام شده به قرار ذیل می باشد.

$$Y=3.517-.696X1+.623X2-.859X3+1.003X4-.602X5$$

Y = میزان افت تحصیلی

X1 = میزان اوقات فراقت

X2 = میزان ارزش و اهمیت تحصیلات از دید دانشجو

X3 = تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجو توسط اساتید

X4 = تلاش برای جلب مشارکت دانشجو توسط استاد

X5 = میزان رضایت دانشجو از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی

جدول (۷): نتایج آزمون t در مطالعات مقایسه ای

متغیرها	t	P
جنسیت	-۰/۹۱۶	۰/۳۶۲
وضعیت تاهل	-۱/۰۷۴	۰/۲۸۶
نوع دیپلم	-۲/۴۰۰	۰/۰۱۹*

* معنی داری در سطح ۰/۰۵

نتیجه حاصل از آزمون f نشان داد که فرض صفر تایید نشد یعنی رشته تحصیلی در افت تحصیلی دانشجویان تاثیر ندارد.

نتیجه حاصل از آزمون t نشان داد که تفاوت معنی داری میان افت تحصیلی دانشجویان با نوع دیپلم وجود دارد. مقایسه میانگین ها نشان داد که دانشجویان بامدرک ریاضی کمتر از تجربی افت داشته اند.

جدول (۸): مقدار ضرایب تعیین عوامل تاثیر گذار بر افت تحصیلی دانشجویان

مدل	ضریب وابستگی R	ضریب تعیین (R ²)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² _{Ad})
۱	۰/۴۳۰	۰/۱۸۴	۰/۱۶۹
۲	۰/۵۲۳	۰/۲۷۴	۰/۲۴۴
۳	۰/۵۷۹	۰/۳۳۵	۰/۲۹۳
۴	۰/۶۴۳	۰/۴۱۴	۰/۳۶۴
۵	۰/۷۰۴	۰/۴۹۶	۰/۴۴۱

نتیجه گیری و پیشنهادات:

سرمایه گذاریهای هنگفت در نظام آموزش عالی، زمانی به صرفه و قابل توجیه خواهد بود که دانشجویان از استعداد و آمادگی بر خوردار باشند تا طی مدت معین، اهداف این سرمایه گذاریها را به ثمر بنشانند. نارسایی در پرورش استعداد ها و آماده سازی جوانان برای شرکت فعال در حیطه های آموزشی پس از ورود به آن، خود را به اشکال مختلف از جمله افت تحصیلی نشان می دهد. بنابراین هدف کلی تحقیق حاضر بررسی عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان سال سوم و چهارم مقطع کارشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۱۳۸۲ بود. یافته های این تحقیق نشان داد که بین نیاز مالی دانشجو، میزان اوقات فراغت دانشجو و افت تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. همچنین بین میزان علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی، وضعیت بازار کار رشته قبل از شروع به تحصیل، ارزش و اهمیت تحصیلات از طرف دانشجو، مناسب بودن محیط خوابگاه برای مطالعه، میزان اوقات فراغت دانشجو و افت تحصیلی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. نتیجه حاصل از مقایسه میانگینها تفاوت معنی داری را بین نوع دیپلم و افت تحصیلی دانشجویان نشان داد. با استفاده از رگرسیون گام به گام متغیرهای میزان اوقات فراغت، میزان ارزش و اهمیت تحصیلات از دید دانشجو، تلاش برای ایجاد انگیزه یادگیری در دانشجو توسط اساتید، تلاش برای جلب مشارکت دانشجو توسط استاد و میزان رضایت دانشجو از نحوه ارزشیابی اساتید دروس عمومی طی پنج گام وارد معادله رگرسیون شده اند که در مجموع ۵۰٪ از تغییرات متغیر وابسته افت تحصیلی را تبیین کردند.

با توجه به نتایج بدست آمده از این پژوهش، می توان پیشنهاداتی که در ارتباط با کاهش افت تحصیلی می باشند، ارائه نمود، عمده پیشنهادات مرتبط با نتایج پژوهش صورت گرفته از این قرار می باشند:

- ۱- استفاده از راههایی که بتوان علاقه دانشجویان را نسبت به رشته تحصیلی افزایش داد مانند بورس درهنگام تحصیل.
- ۲- افزایش آگاهی دانشجویان نسبت به بازار کار رشته قبل از اینکه دانشجو تحصیل خود را در رشته شروع کند.
- ۳- اعطای وام در حدی که نیازهای معمول زندگی دانشجو تامین شود و بازپرداخت آن پس از اشتغال به کار باشد.
- ۴- استفاده از تمهیداتی که ارزش و اهمیت تحصیلات برای دانشجو مشخص شود.
- ۵- تجهیز خوابگاه هایی با امکانات مناسب جهت استراحت و مطالعه.
- ۶- ایجاد تدابیری جهت برنامه ریزی صحیح استفاده از اوقات فراغت دانشجویان.

مراجع مورد استفاده:

۱. بهمن پور، محمد. (۱۳۷۳). بررسی عوامل موثر در انصراف از تحصیل رشته های مختلف. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی تهران. صفحه ۶۸-۵۰.
۲. پور کاظمی، محمد حسین. (۱۳۷۶). عوامل موثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان. مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی. جلد دوم. چاپ اول. دانشگاه علامه طباطبایی تهران. صفحه ۹۸-۱۰۰.
۳. جلال زاده، علی. (۱۳۷۶). بررسی عدم موفقیت دانشجویان دانشکده پزشکی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. صفحه ۷۰-۶۰.
۴. خیری، محمد. (۱۳۶۵). رابطه شکست تحصیلی با زمینه ها و شرایط خانوادگی، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. دوره اول، شماره دوم. صفحه ۲۰-۱۱.
۵. دباغ، رحیم. (۱۳۷۳). بررسی عوامل موثر اقتصادی، اجتماعی افت تحصیلی در دانشکده های گروه علوم انسانی دانشگاه تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران. صفحه ۴۹-۳۴.
۶. شمس، بهزاد. (۱۳۷۴). مقایسه ویژگیهای دموگرافیک و شخصی دانشجویان مشروط و غیر مشروط پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. صفحه ۵۸-۵۴.
۷. ظریفیان، شاپور. (۱۳۶۹). بررسی عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی از نظر دانش آموزان مراکز آموزش و هنرستانهای کشاورزی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران. صفحه ۴۰-۳۵.
۸. عسگریان، مصطفی. (۱۳۷۶). مطالعه وسایل آموزشی و اقتصادی دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاههای دولتی ایران. مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی. جلد دوم. چاپ اول. دانشگاه علامه طباطبایی. تهران. صفحه ۳۰-۲۵.
۹. کیانی پیکانی، زهرا. (۱۳۷۶). بررسی عوامل موثر بر کاهش انگیزه مطالعه دانشجویان علوم تربیتی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان. صفحه ۶۰-۵۴.
۱۰. گلشنی، فاطمه. (۱۳۸۰). محاسبه و تحلیل نرخ افت تحصیلی و عوامل موثر بر آن. موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی. تهران. صفحه ۱۰۲-۹۰.
۱۱. مطیعی، محسن. (۱۳۸۰). بررسی مشکلات بخش کشاورزی در ایجاد اشتغال فارغ التحصیلان آموزش کشاورزی نظام آموزش متوسطه کشور. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی تهران. صفحه ۳۴-۲۸.
۱۲. نور شاهی، نسرين. (۱۳۷۵). محاسبه نرخ افت تحصیلی پذیرفته شدگان مقطع کارشناسی بخش حضوری روزانه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی تهران. صفحه ۵۴-۳۵.
۱۳. نیکخواه فر، زیبا. (۱۳۸۱). بررسی علل کاهش انگیزه تحصیلی دانش آموزان مقطع چهارم و پنجم ابتدایی دبستان پسرانه ابوذر غفاری - ۱۴. سمینار کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران. صفحه ۳۵-۳۰.
۱۴. یوسف نژادیان، شهناز. (۱۳۷۵). ارتباط بین علائق تحصیلی و پیشرفت تحصیلی. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران. صفحه ۴۴-۴۰.

15. Antley, Huey W. (1999). "The development of a predictive model for one year freshmen retention" *Journal of Institutional Research* Vol.22NO.2,pp:161_170.
16. Knight, Williams. E.(1994). "Why the five-year (or longer) bachelors degree?" paper resuscitation for institutional research. *Journal of Institutional Research*. 48:527_541.
17. Mecroskey, c. james. (1997). "The impact of communication apprehension on college student retention and success" *Journal of Institutional Research* Vol.32NO.2,pp:101_120.
18. Peel, N. (1999). "Transition from secondary to tertiary: A performance study" *Journal of Institutional Research* Vol.2.NO.1,pp:21_33.
19. Ruddock, M.(1999). "New direction in student retention research" paper read at annual meeting for institutional research Vol.2 NO.2,pp:143_155.
20. Sandler, martin. (1999). "A structural model of student integration: finances, behavior, career development" *Journal of Institutional Research* Vol.2NO.2,pp:95_105.

A study on the effective factors influencing the education wastage of the junior & senior students in agricultural faculty of Tehran university

Abstract:

The purpose of this study was to investigate the effective factors influencing on education wastage of junior & senior students of agricultural faculty. This study was a survey research and sampling population was all of the junior & senior students of agricultural faculty. Sampling population included one hundred students was selected for studying by proportional classifiable sampling method. The data were collected by questionnaire and analyzed using SPSS10/WIN software. The results of the research indicated that there was a positive significant relationship between education wastage with the student's financial need and student's leisure time, also there was negative significant relationship between education wastage with student's interest to education course, knowledge about future occupation of course before starting education, The value of education in view of student, The suitability of dormitory for studying, Planning for leisure time of student. The f test revealed that students with different type of diploma were significantly different in education wastage. The stepwise regression analysis indicated that these five variables was determined 50% variation of education wastage: leisure time, value and importance of educating in view of student, The instructor efforts for motivating student in studying, The professor's efforts in participating student and the student's satisfying about evaluation method of general lessons professors.

Keywords: Education wastage, student, Education factors, Economic factors & social factors.